

מאמר ה

א. בודאי ששמו של דבר מתייחס הוא אל המתויח שבו, ולא אל המשותף שבו. וכבר הזכרנו דבריו של המהרא"ל שביאר את פתיחת מסכת שבת במלאתו הוצאה (הרשונים העירו על זה), דהוא משום שאין מלאכת הוצאה נהגת ביום טוב. והכוונה היאכנ"ל שהשם שבת מתייחס הוא יותר אל המתויח שבו שהוא מלאכת הוצאה, מאשר אלשאר המלאכות אשר בהן הוא משתף עם המקראי קודש בכלל. ואם מכל פקעת המאורעות של פורקן יון לא נקרא שמו על מועד הפורקן הזה כי אם חנוכה, הרי שהמויח אשר במועד הזה הוא עניין החינוך שנמצא בו. ומלהך הדברים כך הוא.

ב. דבר שלח השם (שם אדונא) ביעקב, ונפל בישראל. ופירשו חכמים דבר שלח ביעקב זה גיד הנשה, ונפל בישראל שפשט איסоро בכל ישראל (חולין פרק גיד הנשה). לבארה אין כאן שום נקודה נספת על גוף הדברים המכוברים בפרשה, והוא צולע על ירכו על כן לא יאללו בני ישראל את גיד הנשה. ומה היה הרבות שפשט איסור גיד הנשה בכל ישראל טפי משאר איסורים. ובכדי להרגיש את ההבלטה המתויחת בדיבור חכמים זה, עליינו להזכיר טוגניה דפרק קמא דברכות, הקורא ל Abram אברם עוכר בעשה שנאמר והיה שמן אברהם. אלא מעתה הקורא לישראל יעקב הבי נמי, שאני התם דאהדריה קרא. וחווין מכאן דיש הבדל בין שינוי השם של אברהם לשינוי השם של יעקב. לשינויו שמו של אברהם הרי הוא העמדת שמו החדש במקום שמו הקודם; ואלו שינוי שמו של יעקב אינו אלא הוספת שם על שמו הקודם. התוכן הפנימי של הבדל זה בשינוי השם של מעשי אבות, שרשו געוץ במקורו של שינוי השם דיעקב. מקור שינוי שמו של יעקב הוא הנছון על האיש הנאנק עמו עד עלות השחר. בשערתו לא היה הנছון הזה שלם, ורק לאחר מכאן נאמר עליו ויבא יעקב שלם. אי-ישראלות זו של נצחון, מיוחד הוא ליעקב אבינו. שכן בכל המאבקים והמלחמות של אברהם ושל יצחק לעולם היה נצחוןם שלם. ובודאי כי מתעוררת כאן תמייהה על כי דока אכן אצל השבאות נמצא נצחון בלתי שלם. ולאמתו של דבר יש כאן עומק מיוחד.

ט. וחוזרים אנו בזה להתחלה הדברים בנוגע לקביעת המשא ומתן על כוחם של דברי סופרים בסוגיא דnr חנוכה. הנה הבחינה היותר טובה, אם תורה של הרב מתאימה היא באמצעותה הטכנית של התלמיד, הוא בהערכת חידושו של התלמיד.adam התלמיד מצלה לחדר מחדש עמו חכמה עמוקים, ערוכים לפי סגנון תורה רבו, הרי זה מופת חותן כי ה"בפועל" של תורה הרב מתאים הוא כד בצד עם ה"בכח" של הטבע שלו, שהוא אצלו ירושה מאבותיו. ההסתמה בין חכמת הרוב ובין מוח האב היא הצלחה וכי גדולה בפיתוח כח-החינוך של התלמיד. והוא הדין והיא המדעה בכללותו כנסת ישראל. חידושי תורה של כנסת ישראל הם הדברים סופרים שלה. חדשים גם ישנים דודו צפנתי לך, ופירשו חכמים חדשניים היו דרכי סופרים. סוד הצלחתה של כנסת ישראל בחידושה אלה שהמכינה עליהם דעת המקום הוא בהתקדמה שבין מדרגות "תורת משה" למדרגת "אלקי אבותינו", שהם הם התקדמה בין תורה הרבה למאובן. ולכן נקבע המשא ומתן על אוזות כוחם של דברי סופרים בקשר עם ברכת המזווה של נר חנוכה, אף על פי שישנם ברכות על מצוות סופרים. קודמות לנר חנוכה. מפני שלקושטה דמולת עניין כוחם של דברי סופרים מהו תוכן פנימי בגוף מצוותה של נר חנוכה כי על כן הפורקן מيون הוא הבירור על כל החידוש של כנסת ישראל, וכח זה הוא מקור סגולתם של דברי סופרים. ולזה באה היא כאן השאלה, "והיכן צונו?" רב נחmittה אמר שאלה אביך ויגדר. לומר, מוח האב אשר הנהיל לנו טבע של תורה הוא מקור עוזם של דברי סופרים. וכל הדברים הללו כוללים הם באמורה אחת של חכמי האמת, כי אמונה חכמים היא תיקון לחכמה יונית. וזכינו, איפוא, למצוא מקור מפורש זהה בשמעתין שקבעו עניין דברי סופרים בקשר עם נר חנוכה שהוא מועד גאות יון. ודוק.

הנקרא שלם שבאותו; لكن כל זמן שעדיין אתה אומר בה כשליטות זו בצד מה כי תקנתה קלקלתא, אכתי אי אפשר לו לשם ישראל למחוק את השם יעקב. ואין ישראל אלא שם שנייתן לשודר, על שם של הצמיחה העתidea, והיינו דאהדריה קרא לייעקב, כי עד שתעליה המשמש, והירך התקועה תשוב למוקמתה, אי אפשר לו לשם יעקב שיעקר מטוקמו. זה. וזה היא הרגשות החבלטה שיש לנו בדברי חכמים, שפירשו כי דבר שלח בייעקב ונפל בישראל, היינו גיד הנsha שננטפשת איסורו בכל ישראל. החבלטה היא בכאן אימרו ב כל יש ר אל. כל ישראל דוקא, ולא חלק מהם. ורבבותא בוזה היא, שאף על פי דאייסורה של גיד הנsha היינו היירך התקועה בגנוו של יעקב, ולפי דברי חכמים היינו החלו המיעכבים בקריאת שם ישראל, ואשר הם הם הנגרמים לזה שעדיין אהדריה קרא לייעקב, מכל מקום אין זה עניין הנגע רק להם, אלא שמציאות פרצה זו נוגעת היא בכל ישראל, וגיד הנsha פשוט איסורו בכל ישראל.

ז. וגירות השמד הראשונה שהיתה בישראל היא בפולמוס של יונאים. ועובדא זו היא שרשו של החידוש שאנו מוצאים בಗלוות יון לרואונה את עניין המתוינים. והרי מקודם לא מצאנו מתצררים או מתבללים או מתארים וכדומה, ועיוון שליחוי סוכה שהתקינו תקנות בחילוק המשמרות שבמקדש משום המתוינים הללו. אלא שככל מה שאירע להם לבנייהם של האבות סימן יש לו במעשה אבות. מעשה אבות סימן לבנים. וסימן של גירות השמד על הבנים הוא במעשה זה של ויאבק איש עמו. וכן כאן הוא המקור לצורת המתוינים לדורותיהם. צורת המתוינים אצל הבנים סימנה היא במעשה אבות של צליית יעקב על ירכו. ומכאן אתה למד כי גם פורקן יון ותרוויויזו איתנהו ביה: פורקן מגירוויטה של יון, ופורקן מן כחם של המתוינים. אלא שכאן העניין מתחלף לפני הנושאים: דבפורקן מגירוויטה של יון הכוונה היא שנתבטלה האטרה של הגזירה. ואלו בפורקן מכחם של המתוינים, אין הכוונה שנתבטלה האטרה של כחם, כי המתוינים לא נתבטלו כלל, וידם נתוויה בכל הדורות לפני טעמו של כל דור; אלא שהכוונה היא כי בפורקן החשמונאים משלטונה של יון, נתחדשו ונתגלו הדורות של שטריה והגנה, וכחות של תקיפות הדעת לעמוד בכל מני נסונות, הבאים לנו על ידם של המתוינים בכל הדורות ובכל הזמנים. וכל אורותיו של פורקן יון הוקבעו להדורות על ידי מועד החנוכה. ככלומר, פורקן זה משעבוד המתוינים היה בו משום חינוך להדורות, לדרכן על הדרכן החדשנית של הנסונות והחתחות, שהתחילה לאחר הופעתם של המתוינים הראשונים. חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה.

ג. כמה פעמים חזרנו על סדר השתלשלות עניינו של כל אחד מן האבות, עד שנשתלשל החוט על ידי יעקב אבינו, אשר מפני שעיל ידו נשלם החוט המשולש אשר לא ניתן, נקרא הוא שלם שבאותו. ובפרטיות מכאן סדר זה בספר פחד יצחק סוכות. ותמצית הדברים כי אברם אבינו גירום, יצחק קדוש מרחים, יעקב אבינו מטהנו שלמה. וכלשונם של חכמים על מדרגת יעקב: לא כאברהם שיצא ממנה ישמעאל ולא כי יצחק שיצא ממנו עשו. על ידי יעקב נשתלשל החוט של קדושת אבות, ומכאן ואילך החוט המשולש לא ב מהרה ניתן. ונמצא מדרגת שלימותו של יעקב היא במניעת ניתוקו של החוט של קדושת ישראל. והיינו דחוין דעל ידי המרטו של עשו (בקידושין דף ז' קרינן לה ישראלי מומר) יצא מן הכלל, ואלו מן יעקב ואילך כל מעשי המרה שבועלם אינם מועילים להפסיד שם ישראל. ישראל אף על פי שהטהר ישראל הו. וזה דרגת השלים דקדושת האבות של יעקב אבינו, אבל דока בעטיה של שלימות זו כרוכה היא איזה שלימות של מציאותם של מומרי ישראל. שהרי בלעדיו שלימות הוו של "ישראל אף על פי שהטהר ישראל הו", אין מציאות בעולם למומרי ישראל, דכל ישראל שהטהר היה ממילא מתרפרש ונעשה לאינו בן ברית. כל זמן שישנה בעולם הופעה של מומרות בישראל, עדיין אתה אומר בשלימות זו של יעקב אבינו כי תקנתה היא קלקלתא. וזה היא תקיעת כפ' יריכו של יעקב בשעת המאבק עם שרוי של עשו.

ד. ולמדים אנו דבר זה מדברי חכמים שפירשו דקרה ד' וירא כי לא יכול לו, היינו שנגע בצדיקים ובצדיקות שעמידם לנצח ממנה בדורו של שמד. דהיינו אלה שעמדו בנסונות של המרת הדת בשעת השמד. (כל גירעה דשעת השמד היא גירעה של העברה על דת. יעוץ היטיב במאמר הראשון והשני של ספר זה), וממילא אתה למד כי תקיעת כפ' הירך שהוא השיר בנצחון זה שלא יכול לו, היינו אלה שלא עמדו בנסيون, ונכשלו במעשי מומרות של העברה מעיל הדת. אלא שהירך התקועה של יעקב הוא רק עד כי זרחה לו המשמש, אשר אז הוא ויבא יעקב שלם. כלומר כשביחדלו המתאמצים לנתק את החוט המשולש, או תשאר מדרגו של יעקב אבינו שלימות שאין עמה בלתיישיות: כי על כן שלימותו של יעקב שהוא מניעת הנתקוק, לא תהא עוד גרמא שימצאו בתוך המחנה, הללו שמתאמצים לנתק את החוט. ומכיון שמדובר של שם ישראלי הנitin לו ליעקב הוא הנצחון על שרוי של עשו. הנאבק עמו, וכי ישראל אף על פי שהטהר ישראל הו, אשר זו היא מדרגת יעקב